

la ciutat i la memòria democràtica

Jornades de debat

Conclusions

Pati Manning
Auditori

c/ Montalegre, 7
Barcelona

Constatem que en la política de gestió dels espais de memòria desenvolupada actualment a la ciutat de Barcelona:

- Predomina una tendència a reeditar una memòria simètrica dels actors en conflicte durant la Guerra Civil que, sovint, ha dut a equiparar la memòria republicana i feixista, fet que és contradictori amb la fonamentació temporal d'una cultura cívica democràtica del nostre present i futur.
- Hi ha una certa reducció del que ha de ser una memòria de valors, accions col·lectives i experiències històriques a un continu de víctimes del nostre passat.

Davant d'això, demanem que no s'abandonin els criteris que van protagonitzar l'impuls inicial per a unes noves polítiques de la memòria:

- Coneixement i reconeixement d'un passat ocultat i manipulat per 38 anys d'una de les dictadures més ferotges que ha conegut el segle xx.
- Fonamentació dels nostres referents temporals públics, més enllà dels llegats de la Transició, en les experiències i lluites democràtiques pròpies de la República i l'antifranquisme.

Per tant, proposem:

- Elaborar un mapa dels espais de la memòria democràtica per poder planificar globalment les polítiques públiques de gestió, i no fer-ho només a cop d'efemèrides i en funció exclusiva de les reivindicacions ciutadanes.
- Aconseguir que les polítiques de la memòria no estiguin subjectes a les pressions i interessos especulatius i que les no pateixin un procés de privatització en la seva execució i gestió.
- Buscar la participació del teixit associatiu en la configuració, disseny i gestió dels espais de memòria, i fer-ne un ús que reverteixi en l'enfortiment d'aquest teixit associatiu.
- Concebre els llocs de la memòria com a espais pedagògics coordinats en xarxa a partir d'un disseny global, evitant el seu ús exclusiu com a atracció turística.

- Fer que la senyalització dels espais de memòria respongui a una voluntat divulgativa i pedagògica dissenyada de manera global.
- Recuperar de manera urgent un espai emblemàtic de la ciutat i situar-hi la seu del Memorial Democràtic per centralitzar la tasca de recuperació de la memòria històrica. En cas que aquesta recuperació es dilati en el temps, establir la seu en qualsevol altre espai que reuneixi les condicions adequades.

A continuació, recollim una sèrie de propostes concretes sorgides en les diverses sessions de les Jornades:

La ciutat en guerra: les traces de la memòria

- Vincular els espais de la memòria dels bombardeigs als refugis i el sistema de defensa antiaèria, i explicar les raons polítiques dels atacs fets a Barcelona (el seu compromís amb la legalitat republicana i les llibertats i el fet d'esdevenir símbol de la resistència antifeixista).
- Articular un marc legal i normatiu de protecció dels espais de la memòria democràtica (especialment dels refugis antiaeris) i elaborar un protocol d'actuació clar.

La ciutat silenciada: la memòria de la repressió

- Fer pedagogia i divulgació de la repressió franquista i dels sectors socials que van sustentar-la.
- Promoure un debat públic sobre la presència en llocs de memòria i el nomenclàtor de carrers de personatges destacats de la història i la cultura catalana vinculats de manera activa amb el franquisme (com ara, per exemple, Francesc Cambó i Josep Pla).
- Retornar la presó Model a la ciutadania, fent-ne un espai de memòria i d'equipaments pel barri de l'Esquerra de l'Eixample.
- Senyalitzar l'antic espai de la presó de les Corts.
- Senyalitzar correctament el Camp de la Bóta, evitant textos genèrics que equiparin totes les víctimes de la guerra.
- Completar la retirada de tota la simbologia franquista de l'espai públic de la ciutat.
- Estudiar la manera de tractar, en el marc d'una actuació integral al castell de Montjuic, el monument *a los caídos* que hi ha en aquesta construcció militar. En el cas que aquesta actuació integral no es faci o es demori en el temps, retirar-lo.
- Recuperar íntegrament el monument a la república del Cinc d'Oros i senyalitzar-lo de manera adequada.

La memòria del desafiament

- Preservar els espais de la memòria obrera de la pressió constructiva i especulativa.
- Recuperar els espais de la memòria desapareguts a causa del propi creixement urbà (com ara els edificis fabrils de la Seat i de Poble Nou).

- Senyalitzar els espais emblemàtics de la lluita antifranquista (com ara els Caputxins de Sarrià o l'església de Sant Medir).
- Senyalitzar els espais de repressió i tortura del tardofranquisme.
- Declarar l'antiga seu de la Jefatura Superior de Policia de Barcelona de Via Laietana bé d'interès històric nacional; en una primera fase, recuperació ciutadana d'aquest espai (que inclogui la visita dels antics repressaliats i la realització d'un treball documental sobre el seu paper) i, en una segona, conversió en centre històric sobre el model d'impunitat tardofranquista.

Polítiques memorial i espais de memòria

- Preservar i difondre els espais de memòria de la República i de la resistència al cop d'estat militar de juliol de 1936.
- Dur a terme una actuació integral a la muntanya de Montjuic que contempli la preservació i gestió del castell i el Fossar de la Pedrera com a espais de memòria.
- Vetllar pel compliment efectiu de les obligacions legals de preservació i de dret d'accés als fons arxivístics, tant públics com privats, útils per a la identificació i documentació dels espais de memòria, amb especial atenció a arxius militars, policials i penitenciaris i a fons d'empreses.

Barcelona, 21 de novembre de 2008

Col·lectiu Desafectos